

Naročnina listu: --
Celo leto . . . K 12—
Pol leta . . . „ 6—
Četr let . . . „ 3—
Mesečno . . . „ 1-20
Zunaj Avstrije: ----
Celo leto . . . „ 15—
Posamezne številke
-- 16 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
se računajo po 18 vin.
od 6 redne petitvrste: pri
večkratnih oznanilih velik
popust. ---
„Straža“ izhaja v pon-
deljek in petek popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
Koroška ulica. 5. Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopoldne.

Nemški socijaldemokratje z zvezo svobodnih držav.

Izjava nemških socijalnih demokratov alpskih dežel na zborovanju v solnograškem Zellu za Avstrijo kot zvezo svobodnih narodnih držav upliva na nemškonacionalna ušesa hušje nego gromenje topov v svetovni vojni. Kar zatiskujejo si ušesa, da ne bi kaj takega slišali, in zato nemški nacionalci to izjavo kratkoma zamlčujejo ali pa jo na kratko pridružijo, ne da bi se spuščali v neprijetno jim razpravo. „Grazer Volksblatt“ dela izjemo ter grize trdo in kislo jabolko preosnove Avstrije v federacijo (zvezo) svobodnih narodnih držav. V svoji številki dne 23. avgusta piše to krščansko-socijalno glasilo: „Nasprotje med narodi in državo dobiva pri nas v Avstriji vedno ostrejšo obliko in pogrešena bi bila politika, ako bi se hoteli zanikati to dejstvo in ako bi se iskal vzrok teh neprijetnih pojavov v hujskanju in izgredih posameznih voditeljev. Kot edini izhod iz te krize se nam priporoča preustrojitev Avstrije v zvezo narodnih držav. Upa se, da bi se moglo na le-ta način zopet pridobiti Čehe in Jugoslovane za avstrijsko državo ter tako ustvariti naddržavo, katera bi omogočevala skupno življenje vseh avstrijskih narodov, ne da bi prišlo do sporov, ki so se izkazali kot težka ovira za kulturni in gospodarski razvoj naše očetinske države. Da so Slovani navedeni za to idejo, je umevno, toda težko je umevno, kako bi tej ideji zamogli slediti tudi Nemci; zakaj tak korak ne bi mogel biti storjen, ne da bi se Nemci odrekli svojemu dosedajšnjemu posestnemu stanju in pripravljenosti za žrtve je le tedaj, če se na ta način more pridobiti zaisicuranje za mirno in boljšo bodočnost. Toda ravno te gotovosti danes ni možno dobiti. Vzemimo, da se razdeli Avstrija v svobodne narodne države, ki bi naj tvorile naddržavo s skupno dinastijo in s skupnim gospodarskim ozemljem. Ali bi bili potem tudi na varnem, da se posreči tak poskus ter da nastane nova Avstrija, ki bi n. pr. mogla zasledovati enotno politiko na zunaj? Ne glede na to, da bi bila vsled čudnih naseljevalnih razmer stroga narodna delitev izključena in da bi v okvirju teh narodnih držav živela večje narodne manjšine zle v prav dvomljivo bodočnost, nastane vprašanje, ali bi bila že tudi zamljena enotna avstrijska politika, ako bi se ustanovile te narodnostne države? Ali bi morda ne prišlo do prvega spora pri vprašanju razmerja do Nemčije? Čehi in Jugoslovani se n. pr. hočejo pridružiti ententi — dočim bi se Nemci ne mogli odreči zvezi z Nemčijo. V taki naddržavi bi ne nehali boji med narodi in slučajni bi ne bili redki, v katerih bi narodi skupni državi na ljubo ne doprinesli žrtve in se ne bi marali odreči ostali izvršitvi svojega narodnega načrta. Je treba velikanske porcije optimizma, ako se bi hotelo pričakovati od največjega dela češkega naroda, da se naj iz ljubezni do te naddržave in dinastije odreče svojemu narodnemu izživetju.

Ako se sedaj nemški socijalni demokratje podvizajo, da se izrekajo za zvezno državo, kakor so to

storili na konferenci v Zellu am See, ne da bi bili poprej dobili jamstva za varstvo nemških manjšin v češki in jugoslovanski državi in jamstva za obstoj nove naddržave, ni igrala preveč velike vloge pri njih skrb za bodočo usodo Avstrije. Merodajna za nje je samo skrb za „demokracijski napredek“, kojega največja ovira je v njihovih očeh, ker se Nemci trdno drže svojega sedanjega posestnega stanja. Četudi smatramo sedanje stanje za nevzdržljivo in smatramo ustavno vladanje brez nove ureditve ustave za nemogoče, vendar nimamo prepričanja, da bi se namah zboljšale razmere, ako se združijo v novo Avstrijo svobodne in neodvisne narodne države. Ako se naj spreobrnimo k tej ideji, bi pred vsem morali Čehi, Poljaki in Jugoslovani doprinesiti dokaz, da so voljni dati novi naddržavi to, česar potrebuje za obstoj. Za sedaj še pa nam dolguje ta dokaz.“

Iz pisanja nemškega krščansko-socijalnega glasila se svetlika bojazen pred preosnovitvijo Avstrije, ki je edino mogoča, ki edino zajamčuje Avstriji obstoj in bo vsled tega gotovo prišla, ker mora priti pred Avstrijo, zvezno državo svobodnih narodnih držav. Bojazen izvira iz tega, ker bi se Nemci, kakor priznava graški list, morali odpovedati svojemu posestnemu stanju. Da je to posestno stanje pridobljeno s krivičnim in nasilnim pönemčevanjem, z zatiranjem slovanskih narodov, zlasti Slovencev in Hrvatov, s pritiskanjem in tlačanjem narodnega razvoja, da je torej krivično posestno stanje, tega nemški list ne pove, ker bi ob enem moral priznati, da se mora krivično blago vrniti tistemu, ki mu je bilo zoper vso pravico odvzeto. Dolžnost restitucije obvezuje Nemce, da tisto, kar so slovanskim narodom po krivici odvzeli, pravico samoodločbe in pravico do samodržavnosti, vrnejo. In ko se bodo Nemci splošno zavedli te svoje dolžnosti, ki jim jo nalaga krščansko načelo pravičnosti, bo Avstrija pretvorjena v zvezo — svobodnih narodnih držav in tako bo njen obstoj in napredek zajamčen za vedno. Strah, kakor da ne bi Slovani hoteli dati skupni naddržavi tega, kar potrebuje, diši po znanem nemškem pregovoru: „Wie der Schelm ist, so denkt er auch von anderen.“ — Nemški nacionalci vseh vrst in podvrst kričavo naglašajo načelo: „Ali nemška Avstrija ali pa sploh nobena Avstrija!“ To je najgrša politična sebičnost, in nenasitljiva pohlepnost. Če ni Avstrija taka, kakoršna mi hočemo in zahtevamo, pa proč in narazen z njo! Takšni mi Jugoslovani nismo. Vselej smo se držali Gospodovega navodila: „Dajte cesarju, kar je cesarjevega!“ Avstrijska država bo od svobodnih Jugoslovancev vedno dobivala to, kar ji gre in česar potrebuje za svoj obstoj in napredek. O tem je, saj tako mislimo, tudi graški list preverjen. Če se še pa ne more sprijazniti z idejo preosnove Avstrije v zvezno državo, je to zopet dokaz, kako težka je pot od Savla do Pavla. Pa bodo morali Nemci prehoditi to pot od nemškonacionalno zagrešenega Savla do resnično avstrijskega Pavla, ker drugje poti ni, ki bi peljala k ozdravitvi Avstrije.

Po slovanskih slavnostih.

Z velikim zanimanjem smo sledili obmejni Slovinci, štajerski in koroški, slavnostim narodnega dela in slovanske vzajemnosti v Ljubljani in v St. Janžu.

Nas veseli posebno dvoje: Ustanovitev Narodnega Sveta n dejstvo, da nismo sami.

Narodni Svet! To naj bo po naših mislih organizacija, ki bo pripravljala tla za našo jugoslovansko bodočnost, ki pa naj tako dolgo, dokler še ne dobimo svoje samostojnosti, pred vsem posveča svojo pozornost narodno-obrambni delu. Razcepjenost v narodno-obrambni delu mora prenehati. Če smo Slovenci edini, ali se ta edinstvo ne bo pokazala tamkaj, kjer je najbolj potrebna, pri naši narodni obrambi? Obmejni Slovenci pozdravljamo Nar. Svet — kot svojega dobrotnika. Naj vodi N. S. natančno statistiko o naših razmerah na jezikovni meji. Ustanovita se naj dve knjigi: bela in črna. Prva naj bude knjižica naših aktiv, druga pa knjiga, v katero se bodo beležila naša pasiva. V belo knjigo zapisuje NS. ljudi, ki so tudi v dobi trpljenja in preganjanja stali zvesto na naši strani, ki se niso ustrašili groženj in nevarnosti. Tu pridejo v prvi vrsti v poštev uradniki in uradnice, učitelji ter tudi zasebni nastavljenici. Zvestoba se naj plača z zvestobo. Ko bomo samosvoji gospodarji, naj za vedno izgine dosedanj sistem belih vran, da je bilo res pravo čudo, če je kak Slovence dobil na slovanskih tleh kako boljše mesto. Doba, ko so bili naši ljudje samo poduradniki, sluge, pometachi, hlapeci in drvarji, mora izginiti. Zategadelj pa moramo imeti natančen pregled naših zvestih. — Njegove oči naj tudi bodo z veliko pazljivostjo obrnjene na zemljo ob meji, zlasti če je na prodaj kako posestvo na meji. Naloga glavnega odbora naj bude, da organizira dohod slovanskih kupcev na jezikovno mejo.

V črno knjigo pa zapisujmo tiste, ki — to za-sluzijo! Vodstvo narodnega boja proti Slovincem ima pri nas že od nekdaj

Naš slovenski kruh jedo, od slovenskega davko-plačevalca so plačani, a so naši najhušji preganjalci in zatiralci vsega, kar se imenuje slovensko. Sedaj, ko vsa znamenja kažejo, da prihaja Jugoslavija z naglimi koraki, postajajo ti ljudje že bolj pozni, nekateri celo pravijo, da se bodo poboljšali. Naj tukaj velja resna beseda: Za valpete, odpadnike in zatiralce slovenskega imena nobene milosti! Naj bo Peter ali Pavel: Kdor je zatajil naš rod, kdor je bil denuncijant, na kratko: kdor je bil v taboru naših nasprotnikov in zatiralec, naj čuti to, kar smo morali čutiti dosedaj mi!

To so moje misli o nalogah Narodnega Sveta! Mi nismo več sami! Bil sem priča slavnosti v Ljubljani in v St. Janžu. Voditelji Čehov, Poljakov, in samoočebni umevno tudi voditelji Hrvatov in Srbov so nam sveto obljubili, da stojijo bratski narodi na severu in na jugu trdno in zvesto na strani Slovencev.

LISTEK.

Motena partija.

G. Franjo Škrbinek iz Ruš je poslal z bojišča sledečo sliko:

Zunaj dežuje v curkih že dva dni. Prespal sem cel predpoldan, da se mi že hrbet krivi od trdih depek, in od samega dolgega časa ne vem, kaj početi. H kvartanju me ne pripravijo več, prvič, ker mi ta družba ne ugaša, in drugič, ker so me že dvakrat prav pošteno oskubili. Drugi pa so kakor obsedeni od tega posla. Denarja ima dovolj, a nikjer nobene priložnosti, ga zapraviti; in razven tega dolg čas, ker nimajo skoraj nikakršnega drugega opravila, ko ves božji dan ležati po šotorih; vse to jih zavaja k igri. Pogledaš v šotor kateri hočeš, povsod najdeš partijo, navadno hazard. Tudi pri meni v kolibi so se zbrale že na vse zgodaj tri partije in podobice že padajo kot za stavo. Sedaj, ob desetih po noči, še sedijo, kakor so bili, niti za obed si niso privoščili časa, in vem za gotovo, da jih jutri zjutraj še najdem skupaj, če ne postane kateri izmed njih med tem časom „suh.“ Ti suhni igre so tako zatelebani v njo, da ne slišijo frčanja in žvižganja železnih ptičev po zraku, ne vidijo njih udarcev v skalovita tla. In če se prigodi, da se kak tak ptič preveč blizu njih vseče na tla, res, da so prvi trenotek osupli in se bliskoma potuhnejo k tlom, pa ker je to dnevna prikazen, jih prav malo moti v njihovem delu, k večjemu, da nastane potem prepir, ker je eden ali drugi pokukal pri tej priliki drugim v karte. Da boste videli, ka-

ko so ti ljudje zatelebani v svojo igro in zraven so kljubujoči vsem nevarnostim, evo vam naslednjo resnično dogodnico, ki se je pred kratkim pripetila:

Našemu trenu je pridružen nek konjar, splošno le „rdeči Anza“ imenovan, zaradi njegovih kričečih rdečih las in istotake razmršene brade. Ta je pri cellem polku znan kot najhušji igravec in ob enem na slabem glasu, ker radi svoje izurjenosti pri „pakljanju“ obere vsakogar, kdor se poda z njim v igro. A kljub temu pa najde vedno tovarišev, ki imajo še kaj med prsti, pogostoma tudi take, ki so si svoj čas sveto obljubili, nikoli več z rdečim Anzom igrati, ker so jili žrtve njegove nenasitnosti — najbrž v nadi, da bo vendar enkrat tudi za nje srečen dan. Tako tudi tisti usodepolni predpoldan. Na lepem zelenem travniku med mogočnimi snežniki in čudno razoranimi skalnimi gorami so se pasli konji, a njih čuvaji se niso menili za nje, ampak zatopljeni v gručah stali okrog igralcev, sedečih na tleh. Kralj med njimi se veda naš rdeči Anza, ki je ravno igral ulogo bankirja, katero ima najraje, ker največ nese. Nabral se je že precejšen kuček bankovcev. Igrali so namreč tukaj najbolj priljubljeni „21.“ V mali oddaljenosti od te gruče je vozila naša žična železnica prav pridno municijo na majhen hribček in odtam čez grozen prepad visoko na našo zasedeno goro.

Naenkrat prifrči po zraku — džžžin — bum — grozovit tresk, ob enem se dvigne gori podoben stolp dima, pomešanega z zemljo in ko se ta polagoma izvisti, našo družbo ni več na prejšnjem mestu. Težka sovražna granata je namreč le par korakov od te gruče udarila v močvirnato zemljo in grozni zračni flak je vrgel naše fante več metrov v stran, da so se

nehote učili zrakoplovstva. Granata sicer ni bila namenjena motiti zatopljene igralce, a ker po štirih letih vojne že tudi te kljubujejo in nočejo tja, kamor jih silijo, namreč v podpiralni steber žične železnice, da bi tega porušile in tako dovoz municije za nekaj časa onemogočile, je trenotkoma razkropila presenečeno partijo. Nekaj časa popolen mir, potem tuintam po travniku dviganje glav in drugih udov. — Ker je zadela granata v mehko, močvirnato zemljo, eksplodirala ni imela drugega učinka, kakor da je pometala fante v stran in enega lahko ranila na nogi. Le kratko časa je trajalo razočaranje in pogledi iz jamic stopivših oči, potem pa se jih je stara hladnokrvnost in klubovalnost zopet polastila.

Prva skrb je bila: „Kje so karte?“ Takoj so se napravili kibici k pobiranju in jih prešteli, a tri so manjkale in vse nadaljnje iskanje ni imelo nobenega uspeha.

„Katero pa manjkajo?“ vpraša eden izmed igralcev. — „Sree devet in kralj ter kara deset“, glasi se odgovor. — Kar se zadere eden izmed kibicev: „Te tri je imel rdeči Anza v roki.“ — „Hurá“, zakliče spet igravec, „torej sem jaz celo banko dobil, ker sem ropal in imel 21! Kje pa je Anza?“ — A rdečega Anza ni, niti njegovega razmesarjenega telesa, ali vsaj cunjje njegove obleke ni videti daleč na okrog. — „Da bi vsaj karte pustil in banko, če je res že romal k vragu“, se sliši hladnokrvno od igralcev.

Isti čas pa se je nabrala na postaji žične železnice visoko na snežniku gruča moštva. Ali je tudi tam kaka drzna partija igralcev? Ne, tokrat pa ne. Pridrčal je ravno železni pes z municijo do postaje, in na zabojih leži vojak z rdečimi, razmršenimi las-

Čehi in Poljaki so za nami! Ustanovljena je močna trozveza Jugoslovanov, Čehov in Poljakov — „Od Gdanskega do Trsta“, to je slovanska deviza, ki jo je proglasil na komerzu v ljubljanskem Unionu poljski grof Skarbek. Vsenemški klic: „Od Belta do Bagdada“ je vzbudil vzporedno, morda bolj upravičeno in izvršljivo geslo: „Od Vzhodnega do Jadranskega morja!“ Doba vsenemške slave gineva, kakor izginja sneg pred žarki spomladanskega solnca.

Cetudi na posameznih krajih položaj slovenskega naroda ni posebno rožnat, vendar v celoti stojimo dobro. Bojevite vrste slovanskih narodnih bojevnikov zmagujejo, doba svobode in samostojnosti prihaja. V to so nam poroki naši severni bratje-zavezniki. Slovanska vzajemnost, čista neprisliljena pobratimija med Jugoslovani, Čehi in Poljaki slavi svojo zmago!

Slovenski otroci v slovenske šole!

Starši, pazite!

Krčevine pri Mariboru, 24. avg.

K Vam hodijo krivi preroki in Vas nagovarjajo, naj vpišete svoje otroke v nemško šolo. Pravijo, da je boljša, da Vaš otrok zadosti slovensko zna, da slovenščine sploh treba ni, zdaj naj le se nemško uči, drugače ne pride naprej.

Ali spoznate volka v ovčji obleki? Naši otroci morajo znati dva jezika, to je res: slovenskega in nemškega, a to ne samo govoriti, temveč tudi brati, in pisati. Le vprašajte, kateri otrok iz nemške šole se je tam naučil slovensko brati in pisati? Nobeden. Nikoli!

Le poslušajte! Tu v Mariboru so Nemci, ki drago plačujejo učiteljem, naj njihove otroke v posebnih urah naučijo slovenski pisati in brati. Po 10 K plačujejo za eno samo slovensko uro in še več. Veliki nemški gospodje, gospe in gospodične se učijo celo leto v posebnih tečajih slovensko brati in pisati. A veste zakaj? Zato, ker potem vsaki dobi boljšo službo, več zasluži, če le zna poleg nemškega tudi slovensko. V vsaki trgovini, v vsakem uradu vprašajo najprej: Ali znate ne samo nemško, ampak tudi slovensko brati in pisati? Potem dobi takoj boljšo službo in več plače. Tako je torej pri gospodi v našem Mariboru.

Vam pa, spoštovani starši, pravijo, da je popolnoma zadosti, če le zna nemško, potem bo že prišel naprej.

Ali spoznate zdaj krive preroke, ki Vašim otrokom hočejo to prikrajšati, kar želijo sami imeti?

Ne dajte se torej ne pregovoriti, ne preslepiti, še tako lepim in sladkim besedam! Tudi z grožnjami in z denarjem se ne dajte podkupiti! Sovražniki dobro vedo, zakaj hočejo Vašim otrokom prikrajšati pouk lepega slovenskega jezika! Hudobija je to in politični nameni. Pazite, kam peljete svoje otroke zapisovat! Vprašajte razločno, ali se v tej šoli uči slovensko in nemško. Prepričajte se dobro, da se ne zmotite.

Pozdravi Vas srčno Vam in Vašim otrokom dobro misleči

Prijatelj.

Grof Tisza zoper mirovna stremljenja in zoper narodnosti.

Bivši ogrski ministrski predsednik in „nekronani kralj“ Ogrske, grof Tisza, je priobčil v ogrskem listu „Igazmondo“ govor, ki po prevodu budimpeštanskega lista „Pester Lloyd“ slove tako-le:

mi, nepremaknjeno — mrtev — v roki krčevito držče tri karte. Bil je Anza.

Polagoma ga položijo na tla; mrtev ne more še biti, ker mu s čela in iz nosa še curlja vroča kri — torej je samo onesveščen. Pokličejo zdravnika in ta ga kmalu zopet pokliče k življenju. Drgne si oči in neumno zija naokrog, zagleda karte v roki, premišluje nekaj časa in se glasno zasmeje. Na zdravniškovo vprašanje, kako je prišel na psa žične železnice, mu na kratko razloži, kako so bili na paši zatopljeni v igro — naenkrat grozen tresk in kaj se je še dalje z njim zgodilo, se ne ve spominjati. — Zračni tlak je vrgel ubogega Anza visoko v zrak v smeri železnične žice, isti trenotek je prifrčal mimo pes v municijo in Anza je obležal na zabojih in se hočeš-nočeš peljal v hrib.

Zdravnik mu ukaže, da se napoti v bližnji pomožni lazaret, da se mu obvežejo lahke rane in da se za nekaj dni okrepeča od prisiljene vožnje. Ubogi Anza gleda debelo zdravnika, potem spet karte in skoraj z jokajoč-prosečim glasom začne: „Pa se čitak hudo, gospod dohtar, koj koža se je molo obrabila; zmotran pa col čisen, ko sen se pa pelau v tofi vrh. Pa tudi kuje mom na poš, pa marem pogledat za jimi. Nopa — noa — vite, gospod dohtar, kortali smo, banka je bla že velka in Jirga je hopau, jaz pa mom v roki 20, jaz marem nazaj!“ Izreki salutira, in s klaftrno dolgimi koraki se poda spet v dolino, ne meneč se za osuplega zdravnika, ki ni imel niti časa povprašati za njegovo identiteto.

Ob petih popoldne se je spet zbrala na travniku pri novem granatnem lijaku ista družba in si v kratkih potezah med ogromnim smehom razložila med seboj doživljaje tega dneva. Rdeči Anza je sedel na robu granatne jame in zopet mešal karte, rekoč: „Ko ste šli z banko, bom že mogo na nouvo stavit; tu mote fučiger!“ In igra je bila v starem teku, kot bi se ničesar ne bilo pripetilo.

„V istini bi se že nahajali na pragu miru, ali bi pa že bil mir popolnoma sklenjen, ako bi zlasti v Avstriji, žal da tudi pri nas, ne bilo brezvestnežev, ki si iz trpljenja naroda kovajo denar in ki se drznejo označevati svoje želje po miru na način, ki kakor črv v lesu razjeda moralno moč naroda ter izpodbuja naše sovražnike k trdovratnemu nadaljevanju vojne na ta način, da jim oživlja upanje na našo skorajšnjo popolno oslabeledost.“

Vsaka beseda in vsako dejanje teh propalije je laž iz namena in goljufija. Laž iz namena in goljufija je vsaka njihova beseda, nameravano otežkočenje položaja našega naroda, pomnožitev krvnih žrtiev, naporov sil in trpljenja, ki nas čaka. Stevilo takih, ki kaj takega zakrivijo, hvala Bogu, pri nas ni preveliko. Zvestoba do domovine živi tudi v velikem delu drugojezičnih državljanov naše države in je zmagonosno prestala krst v ognju v tej svetovni katastrofi.

Drugače so razmere v Avstriji. Tamkaj vidimo nesramno izdajstvo Čehov do domovine, ki presega vse pojme. Vidimo, kako Čehi popolnoma javno oznanjajo razkosanje svoje avstrijske domovine in stegujejo roke po 13 ogrskih komitatih. Vidimo, kako se vsa stremljenja, naperjena od vzhoda in zapada, od juga in severa proti obstoju avstrijske države, razvijajo neprestano vedno krepkeje in drznejše. Sosedna hiša gori in plamen sega vedno bolj nevarno tudi proti stehi naše tisočletne države. Tukaj je treba, da se strnejo vsi zvesti in pošteni Ogrji. Z vsilo se moramo upreti temu lokavemu podzemeljskemu razvoju. Vlada mora zastaviti vso svojo pozornost, vso svojo moč in vse svoje delo, da se odstrani ta nevarnost, mi pa moramo pri tem pomagati vladi z vso našo močjo. Ta ostudna doba, v kateri so zahtevala malenkostna nasilja majhnih trinogov za obrambo našo najboljšo moč, hvala Bogu, gineva. Že si smemo prosto oddahnuti. Prosta je pot za požrtvovalno ljubezen do domovine. Hočemo se torej zopet dvigniti do plemenitejše in jasnejše višine prvih vojnih let in v naši duši vnoveč v dejanje spremeniti to sveto navdušenje do skrajnosti odločne domovinske ljubezni. Le če ostane narod vreden svojega dosedajnega junaštva, nas proti nam uprizorjené zle strasti celega sveta ne morejo uničiti in ogrski narod bode smel, očiščen v ognju nadčloveških nalog z rešenim življenjem, z rešeno neodvisnostjo in obdan s čislanjem celega sveta, korakati nadalje po poti njegove svetovnozgodovinske določbe.“

Koliko krivde ima grof Tisza na tem, da je izbruhnila svetovna vojna, je znano. Priznано je, da so od njegove roke one ostrice v usodni naši noti na Srbijo, iz katere se je razvila vojna. Zato pa je tudi razložljivo, da grof Tisza s strastno besedo gromi zoper mirovna stremljenja. Kar se pa dostaje narodnosti na Ogrskem, njih usode ne bodo več določevali grof Tisza in tovariši, marveč odločila jo bode ideja narodne samoodločbe in pravičnosti, ki bo po vojni imela svetovno žezlo v rokah.

Miru ne bo, dokler Nemčija ne prizna svojega poraza.

Lord Robert Cecil se je izrazil napram zastopniku Reuterjevega urada o govoru nemškega državnega tajnika dr. Solfa sledeče: Z gotovega stališča pomeni Solfov govor velik napredek, ker se razlikuje po tonu v vsem, kar je prišlo dosedaj z nemške strani. Dr. Solf je podal zanimivo izjavo, da nimajo Vsenemci nobenega vpliva na vlado. Izjava dr. Solfa glede Belgije presega daleč vse prejšnje izjave. Izjave kolonijalnega tajnika glede brest-litevškega miru se mi zde najbolj izvirni del njegovega govora. On označuje dejanski mir kot začasno odredbo v svrhu, da se ustanove neodvisne države na podlagi narodnosti. Prvič čujemo o brest-litovskem miru kot o nečemur začasnega. Ko se je odposlanstvo iz Estonske in od drugod, ki je obstojalo predvsem iz Nemcev, zglasilo pri cesarju, da prosi za aneksijo, je dobilo odgovor, da se bo dobrohotno razpravljalo o prošnji. Politika Nemčije ne obstoja ravno v tem, da bi popolnoma anektirala te države, pač pa jih hoče spraviti popolnoma pod svojo kontrolo. Priznavam spretnost dr. Solfa pri obrambi brest-litovskega miru, ki pa je, ako se preštudira, jako neodkritosrčen. — Prehajamo sedaj k nemškim naselbinam. Nikakor se ne morem strinjati s Solfovimi naukom, da je stremela Nemčija po mirni Afriki. Ako je Solf zatrjeval, da je Balfour ali kak drug angleški državnik končno zahteval aneksijo afriških kolonij, to nikakor ni točno. Tak predlog ni bil nikdar stavljen. Balfour in drugi so izjavili: Za Nemčijo je nemogoče, da bi še nadzirala svoje kolonije. Ministrski predsednik je naglašal, da se bo o nemških kolonijah odločevalo na mirovni konferenci. Seveda samo s tem ni mogoče rešiti nobenega svetovnega vprašanja, ampak je treba najti skupno rešitev z zavezniki. Jaz sam sem strasten bojevnik za mir, a sem prepričan, da tega ni mogoče doseči brez zmage in neda bi Nemčija priznala svojega poraza.

Ententini mirovni pogoji.

V komisiji senata za zunanje zadeve Združene

nih držav Severne Amerike je označil senator Lodge sledeče pogoje, katere bi naj ententa narekovala Avstriji in Nemčiji: Nemčija bi morala popolnoma izprazniti Belgijo in jo vrniti nazaj, brezpogojno izročiti Alzacijo in Loreno Franciji, Avstrija bi morala izročiti Italiji pokrajine z italijanskim prebivalstvom, nadalje se zahteva varnost Grčije, neodvisnost Rumunije, Srbije, Poljske in Slovanov, neodvisnost Rusije, kateri bi se morala vrniti vsa ozemlja, odvzeta ji v miru, sklenjenem v Brest-Litevškem, Carigrad mora postati prosto pristanišče in Palestina bi ne smela priti zopet pod turško oblast. Najvažnejši vseh mirovni pogojev je, da morajo dobiti Jugoslovani in Čehoslovaki samostojni državi, ki bi naj zvezi s Poljsko ovirali prodiranje Nemcev proti vzhodu.

Tudi Španska proti Nemčiji!

Španska vlada je izjavila, da bo za vsako od nemških P čolnov potopljeno špansko ladjo vzela nadcmestek z nemških parnikov, ki so zasidrani v španskih pristaniščih. Nemška vlada je proti temu prvotno ostro ugovarjala, pozneje pa je izjavila, da bo kolikor mogoče v podmorskem boju prizanašala španskim ladjem. Španija seveda s tem odgovorom ni zadovoljna. In tako se je izcimil resen spor med Nemčijo in Špansko. Švicarski listi poročajo, da se ententa trudi, da bi pregovorila Špansko, naj pretrga z Nemčijo diplomatske zveze in ji naj kar napove vojsko.

Francosko bojišče.

Bitka med Arrasom in Sommo se nadaljuje. Težišče bojev je ob obeh straneh mesta Bapaume. Na črti Albert — Bray so se Nemci umaknili proti vzhodu v smeri proti mestu Peronne. Tudi na črti med rekama Ailette — Aisne se bijejo zelo krvavi boji. Tudi na tem delu fronte so se Nemci nekoliko umaknili. Ententina ofenziva se nadaljuje na celi črti Arras — Aisne.

Albansko bojišče.

Na albanskem bojišču živahno gibanje zlasti ob reki Semeni, katero so naše čete že prekoračile. Zasedli smo mesti Berat in Fieri.

Italijansko bojišče.

Razven artilerijskih bojev ter živahnih zračnih bojev nobenih pomembnih dogodkov. Sovražna letala so v noči dne 23. avgusta vrgla 30 bomb na tirolski mesti Bolzan in Gries, pri čemer je bilo usmrčenih več oseb.

Politične vesti.

Trozveza Slovanov. Trozvezo ustvarjajo novi ljudje na podlagi novih idej. Naši narodi, prežeti demokratičnih misli, ne hrepene po nadvladi, Absolutizmu, imperializmu, despotizmu so naši naravi neznanе lastnosti. Naše delo, naš boj je posvečen najširšemu ljudskemu napredku in svobodi. Prve posledice trozveze naših narodov (Jugoslovanov, Čehov, Poljakov) se bodo pokazale brezdvomno v dunajskem parlamentu, kjer bo nastopila že v jeseni slovanska vrsta bolj enotna kot kedaj prej. Vsak dan, pri vsakem koraku nastopa dunajski kurz ostreje in brezobzirnejše proti najbolj upravičenim zahtevam slovanskih narodov v tej monarhiji. Ničesar več ne bodo storili na Dunaju Čehi brez Poljakov in Jugoslovanov, ničesar Poljaki brez nas in Čehov. Hussariku ki hoče obremeniti že itak izmožgano ljudstvo z novimi davki na sladkor, premog in vino, bodo z stopniki trozveze odločno povedali: imenitje zastopanih narodov. Od dunajskega parlamenta si sicer ničesar ne obetamo, je pa za nas vendar le potrebno zlo, nekak telefon, na katerega hočeš nočeš poslušajo tudi v Budimpešti in v Berlinu.

Poštno ravnateljstvo v Grafcu rabi za imenovanje enega poštarja čez dva meseca pomisleka. Poštarske službe v Vidmu in v Hrastniku so že razpisane čez dva meseca, a ker so kompetenti Slovenci, se jim v Grafcu ne mudi. Vse drugače je bilo prej. Penzionirani poštar je opravljal dolgo še službo za dvojno masno plačo, le da se vrne imenovani poštar Hetzl iz fronte, a Hetzl le ni hotel priti, kar je par mesecev pred svojo premostitvijo „im Dienstwege“ — umrl. Mogoče čaka naše slavno ravnateljstvo v Grafcu sedaj na smrt vseh slovanskih proslincev za te službe in potem imenuje zopet mrtvega Nemca za poštarja v Hrastniku in na Vidmu. Za tako čudno ravnanje je pač treba več kot odlikovanj.

Vojni kurat in koroški strelci. Celovška nemščonacionalna dnevnikarica sta objavila poročilo: Nemški Schulverein je prejel po vojnem kuratu J. Pöllu kot dohodek oklica, ki ga je naslovil na svoj bataljon koroškega prostovoljnega strelskega polka, lepi znesek 1100 K kot „neminih dar namesto venca na Roseggerjev grob.“ Od tega sijajnega daru pripada 26 častnikom 482 K, 303 strelcem s podčastniki vred 618 K. Topli oklic tega pristno nemško čutečega duhovnika, ki je s plamečimi besedami kazal na pomen nemškega Schulvereina in pozival na pomembno poseščenje Roseggerjevo, najboljšega borilca za ohranitev nemštva, je dosegel v njegovo lastno veliko veselje tak velikanski uspeh. — Med prostovoljnimi koroškimi strelci so seveda tudi Slovenci. Se je neznani nam vojni kurat obrnil tudi na te, da prispevajo nam sovražne namene? Slovenci, darujte za našo Slovensko Stražo in za druge naše narodnoobrambene organizacije! Mi samo branimo, oni pa — napadajo!

Finski kralj. V Berlinu je došla finska deputacija, da ponudi finsko kraljevsko krono princu Adolfridu Frideriku Mecklenburg-Schwerin.

Tedenske novice.

Duhovniške vesti. Č. g. Alojzij Štik kaplan pri Sv. Andražu v Slov. gor. je premeščen k Mali nedelji; za kaplana k Sv. Andražu v Slov. gor. pa pride novomašnik č. g. Alojzij Sunčič.

Duhovne vaje za žene. Pri Sv. Jožetu nad Celjem bodo zopet duhovne vaje za žene. Začetek v ponedeljek, dne 2. septembra, zvečer ob šestih. Sklep v petek, dne 6. septembra, zjutraj. Prav važne in priporočljive so v teh časih duhovne vaje za žensvo. Vsaka naj prinese živež seboj. — Predstojništvo.

Odlikovanje. Višji vojaški zdravnik v Mariboru dr. Josip Knežouršek je bil odlikovan s častnim znakom II. razreda z vojnim okraskom. Čestitamo g. višjemu vojaškemu zdravniku, ki tako spretno in človekoljubno deluje v mariborski splošni bolnišnici.

Odlikovana usmiljenka. Usmiljena sestra v Ljubljani Marijana Kosec je bila za svoje požrtvovalno delovanje v zdravstveni službi za časa vojne odlikovana s srebrnim zaslužnim križcem s krono na traku hrabrostne kolajne.

Varaždinske toplice. Tukaj je vse polno gostov, veliko izmed njih je duhovnikov, tudi iz lavant. Skofije jih je nekaj. Druginja je res velika, dobi se pa vendar dovolj živeža in to gotovo vabi meščane tu sem. Gorice lepo kažejo, sadja bo pa malo. Kdor ima revmatizem in dovolj denarja, naj pa le sem pride! Poprej pa naj pri topliškem ravnateljstvu pismeno vpraša, če je kaj prostora.

Poroka. V Gradcu se je dne 24. t. m. vršila poroka g. Srečko-ta Vršič, trgovca v Ljutomeru z gospdč. Oti Bračko iz Ljubljane. Bilo srečno!

Vojna razstava c. in kr. 87. pešpolka. Vojni album domačega pešpolka bo v začetku jeseni razstavil vojne spominke vsake vrste. Za kolikor mogoče bogato in dostojno prireditelj prosil uredništvo vojnega albuma tem potom, da mu slavno občinstvo v to svrhu posodi razne v zasebni lasti nahajajoče se predmete kakor: orožje, slike, fotografije, dopise, posebna pisma spominavredne vsebine, kratko vse spominke, ki so kakorkoli v zvezi s pešp. osodo v svetovni vojni. Predmeti, ki bi jih slavno občinstvo prepustilo na razstavo, naj se izroče »Uredništvu vojnega albuma« Celje, Grajska vojašnica soba št. 44, kjer se po končani razstavi vrnejo. Ker je čisti dobiček razstave namenjen vdovam in sirotam pešpolka, pričakuje uredništvo, da bo udeležujoče se občinstvo mesta, okolice in vsega dopolnilnega okraja kolikor mogoče prispevalo in sedulovalo. — Uredništvo albuma.

„Um die Jugoslavija.“ Eine Apologie von Dr. Ušeničnik. Ta knjiga izide v par dneh v Katoliški bukvarni v Ljubljani in bo stala K 3.60. Marsikdo se bo čudil, da je pisana v nemškem jeziku, ali taki pomisleki bodo izginili, kakor hitro knjigo prebere. Glavne misli knjige so: I. Ursprung der jugoslavischen Idee. II. Warum Jugoslavija, warum nicht nationale Autonomie? III. Ob nicht staatsfeindlich? IV. Selbstbestimmungsrecht und Nationalitätsprinzip. V. Ob die Mittel nicht widerrechtlich?

Dalmatinci se naseljujejo v Slavoniji. Poročajo, da se selijo Dalmatinci, zlasti iz drniške okolice, v Slavonijo; doslej je izselila polovica prebivalstva s Petrovega polja. Vzrok ni samo skrajno slaba aprovizacija, ampak ljudstvo ne more več vzdržati v sredini samega kamna.

Nova železniška zveza med Berlinom in Dunajem. Glede na bodoče ožje odnose med Berlinom in Dunajem, je bila saksonskega finančnemu ministru predložena spomenica, ki zahteva novo brzo železniško zvezo med obema glavnima mestoma. Nova železnica bi tekla po saksonskega in severočeškem industrijskem ozemlju.

Štajerski deželni urad za sadje in zelenjavo je te dni dobil spremenjeno obliko: Vodil ga bo odslej uradnik, katerega imenuje minister za prehrano. Urad bo deljen v dva oddelka, eden za sadje, drugi za zelenjavo. Za posvetovanje o vseh zadevah glede sadja in zelenjave bo namestnik sklical poseben delovni odbor. Urad bo v trgovskih zadevah neposredno posloval s splošnokoristnimi družbami z o. z. kot trgovskimi pomožnimi organizacijami za gospodarstvo s sadjem in zelenjavo. Izvoljen bo tudi poseben, nadzorstveni odbor.

„Kurent.“ Prva številka tega satirično-humorističnega lista ima sledečo vsebino: Rado Murnik: Guran. Florijan Golar: Pesem o grozdih. Ferdinand Plemič: Pravljice za odrasle: 1. O Makarjevih luli. 2. O kovaču Simonu in njegovih 24 sinovih. Fran Mažuranič: Slovak, Branimir Kozinc: Snubač. Florijan Golar: Gospodična Ivanka. Draga resnica. Odkrito. Smisel za barve. Po domače. Ubogi možje. Točen odgovor. Strokovnjak. Prednost. Gdč. Finica. Praktično. Iz šole. Vojno pivo. Oče in sin. Priprava. Slike: France Podrekar: Paradiž sedanjega časa. Zadovoljni požeruh. Areh Smrekar: Križ. Maksim Gaspari: Smola. Uboga tobakarija! Areh Smrekar: Vsenemec. Maksim Gaspari: Kopališče v Kolesiji ali ljubljansko nekšutarjenje. — „Kurent“ je edini slovenski šalji-vi list s slikami. Izhaja po dvakrat na mesec in stane do konca tekočega leta 10 K. Posamezne številke se dobe v vseh slovenskih knjigarnah in trafikah. — Prva številka „Kurenta“ je bila v treh dneh razprodana. Takoj se je natisnila druga naklada, ki že gre tudi proti koncu. Jasen dokaz, kako smo bili potrebni dobrega satirično-shaljivega lista. Kdor se še misli naročiti na „Kurenta“, naj stori to nemudoma, da se prva številka eventualno še tretjič ponatisne, dokler še stoji stavek in da vemo določiti naklado za drugo številko, ki izide že ta teden.

Vojaška straža pri železniških skladiščih ima pravico do rabe orožja. Zgodilo se je več slučajev, da so se ljudje uprli vojaškim stražam in patroljam, ki stražijo blago na železnicah, ali se niso pokorili njihovim ukrepom in klicu ter so dali tako povod, da se je rabilo orožje. Zato se opozarja, da ima straža, ki opravlja službo pri železnicah, vse pravice in dolžnosti vojaških straž in je v slučaju upornosti ali celo dejanskega upora dolžna energično postopati in v danem slučaju rabiti orožje; kogar straža ustavi, mora obstati, sicer je v nevarnosti njegovo življenje, in se ukrepom straže pokoriti.

Škandal brez primere! Centrala za sladkor noče oskrbeti našim krajem sladkorja. Kakor iz vemo, ne reagira centrala — nemški židje — ne na pisma, ne na brzojavke in ne na osebne intervencije voditeljev prehranjevalnih uradov. Centrala je gluha. Sladkorja ni. Sedaj je čas vkuhanja sadja, a ljudstvo ne dobi potrebnega sladkorja. Kje je grof Clary, ta veliki »prijatelj ljudstva«, da se ne pobriga za sladkor?

Vojska, žalost, veselje. Slovenska žena nam piše: Nekoč naletim v železniškem vozu na gospoda, ki je različno blebetal, n. pr.: „Kako velika sreča je vojska za velikaše in trgovine. Nobena igra (loterija) ni tako dobra za obogateti, kakor vojska!“ Res! Trgovci in velikaši bogatijo, a ubogo ljudstvo od siromaštva in pomanjkanja umira. Trgovci delajo na svoji robi tako visoke cene, da nižjim slojem ni več mogoče preskrbeti obleke za otroke. Otroci se v šolo ne morejo, ker ni kaj kupiti. A nihče ne zabrani trgovcem visokih cen. Kar mora kmet oddati od svojega pridelka, se zaračuni po nizki ceni; če pa kmet kaj nazaj kupi za seme, mora dvojno plačati. Ako ugovarja, da mu nizko plačajo, se mu grozi z globo in ječo. Kmet kaznovan postane žalosten, migneva mu veselje do dela: trgovci so svobodni, pri njih vlada veselje. Gospodje bogataši kadijo dišočo smodke, in nosijo debela rdeča lica, siromak-kmet in delavec pa zavojčka tobaka ne dobi; ljudje so bledih lic. Priprosti možje bledih in upadlih lic kadijo bukovo listje, a še to listje morajo dobro in debelo plačati. Pri oddaji rogate živine erar plača komaj kožo, a meso dobi napol zastoj, če se pomisli, kaj je sedaj vred denar. Ako bi visoka vlada dobrotno pokazala tu svoje moč, ustavilo bi se roparstvo, tatvine in preveliki dobički v trgovinah. Tako bi se dalo skupno in mirno živeti ter doseči mir. Narod je dober in žrtvuje vse, naj bo tudi vlada dobra.

Nesreča s šrapnelom. Z albanskega bojišča pišejo nam dne 1. avgusta: Tu nas je bilo pet Slovencev od 87. pešpolka. Dne 1. avgusta smo pognali sovražnika nazaj. Med zasledovanjem najde eden našu prednji del šrapnela. Ko si ga je zadosti ogledal, ga vrže v stran od sebe. Nastala je eksplozija in imeli smo dve nesrečni žrtvi. Enemu tovarišu je razdrobilo desno nogo, drugi del šrapnela pa je smrtno zadela v desno stran prsi enoletnega prostovoljca g. Mirka Božič, doma iz Trbovelj. Podpisani smo ga tu položili k večnemu počitku v tuji zemlji. Bog naj tolaži ob tej bridki izgubi njegovo rodbino! — Podjarmnik Karel, J. Pfaffer, in Franc Trunk.

Španska bolezen. Novo ime — stara bolezen! Leta 1888 je ležalo vse od bolezn, kateri so rekli: „influenca“, besedo so sprevergli ljubljanci v „fla-nelca“. Bolezen ni opasna, nerodno je pa, da obleži naenkrat toliko ljudi in pride tako otežkočeno obratovanje, kar je posebno v vojnem času velikega pomena. Bolezen leži v zraku, zato je težko, ker se nimaš kam ogniti. Človeku je kakor bi ga kdo nabil, glava ga boli, kuhata ga mraz in vročina, usta ima suha, v črevah mu ni nekaj prav. Spanje pa beži, ko zapre oči ne zaspi, pač ga pa mučijo prikazni in slike. Bolezen traja, kakor je človek manj ali bolje razpoložen za njo. Zdaj je slabo to, da smo vsi opešani, torej nimamo prave odporne sile. Bolezen ima značaj vročinske bolezn. Nevarna ni, vendar opozarjajo londonski zdravniki, da naj se vleže bolnik kačar jo občuti, ker postane poprej nedolžna bolezen opasna, če je zanemarjena in se ji pridruži otrpjenost tilnika in pljučnica. Navadno se vrtil bolniku tudi v glavi. Tedaj je čas, da gre v posteljo. Z jedjo ga ni treba siliti, je najbolje, da se želodec izčisti. Dober je mrzel bezgov čaj, lipov čaj z mlekom in medom. Malo prave črne kave s kumino deno dobro. Češplje, sadni ocedki, so dobri, a le prav po malem, ker ima črevo razpoloženje, da ga kmalu kaj napenja. Posebno dobro zdravilo, ki te obvaru-

je te bolezn, je, če poješ vsak dan par strokov česna. Bolezen se mora izpotiti, bolnika pa je treba umiti dvakrat na dan hiroma z mrzlo vodo. Okno pa mora biti noč in dan odprto, pihati pa ne sme ravno v bolnika. Čist zrak je prvi pogoj, da ozdravi bolnik kmalu in do dobra, umivanje ali kojel mu spravi strupeni pot raz kože. Prepoteno perilo vrzi v vodo. Mokre odeje obes na sonce. Bolniku olajšaj glavo, če mu navežeš mete na čelo in noge. Marsikateremu bolniku je že pomagala melisina kopel za noge.

Zakaj primanjkuje papirja? Skoraj vsi — in posebno slovanski — listi tožijo o pomanjkanju papirja. Pa v istini ni papirja manj, ali premnogo se ga porabi za razne druge namene, kakor za krušne karte, sladkorne karte in kar je še drugih takih podobnih kart, potem za izdelovanje papirnatega denarja ter za tiskovine, ki se rabijo za potrebne statistike in izkaze. Poleg tega potrebuje vojaški erar premnogo papirja za armado. Kakor izpričuje zadnji izkaz, je porabil vojaški avstrijski erar do sedaj 17.8 milijonov kg papirnatih snovi in sicer: 16.000 štirijaških metrov za aerolane, 6 milijonov metrov za obleko vojnim vjetnikom, 100.000 metrov za delavno obleko delavcem, 4 milijone metrov za obleko in uniformo v zaledju, 200.000 garnitur za prevleko slamnjakov, 6 milijonov metrov za nadomestilo platnega blaga, 120.000 metrov papirnatih snovi za bisage, 70.000 metrov za mrtvaške srajce, 50.000 metrov za prevleko zabojev z municijo, 4.9 milijonov papirnatih vreč za oves, 1.2 milijona vreč za sadje, 4 milijone vreč za moko ter 1.419.000 štirijaških metrov papirnatih snovi za nepremočljive plachte, ki se rabijo za vozove in vagoni. — Še dalje gredo v papirni industriji Nemci v rajhu. Vsled ministrskega odloka na Bavarskem je zaukazano mestnim in tudi kmetskimi občinam, da skrbje za to, da se mrtveci oblačijo samo v papirnata krila. Omivalkam mrtvecev je naročeno, da bi tam, kjer imajo mrtve, obleči v volnene obleke, odnesle to na občinski urad, kjer dobe zanjo papirnatu obleko.

Izlet na Pohorje. Dramatično društvo v Mariboru priredi v nedeljo, 1. sept. društveni izlet k Sv. Arehu na Pohorje. Tekom tamošnjega bivanja zapoje društveni zbor svoje najlepše pesmi in preskrbi za vsestransko zabavo. Vrli prebivalci slovenskega Pohorja in sosedje bodo imeli priliko, da slišijo v svoji sredini krasno slovensko pesem in uživajo pristno slovensko veselje. Pa tudi meščanom bo dobro del čist zrak in globoki mir pohorskih gozdov. Še večjega pomena je pa prilika, da se seznamo s kremenitim in zdravim previvalstvom, ki stanuje na in ob tej trdnjavi slovenske zemlje. Torej vsi na Pohorje 1. septembra!

Kmetске zahteve. Na zborovanju kmetijske podružnice pri Mali Nedelji so se dne 18. avgusta sprejele te-le resolucije: 1. Vse tukajšnje občine so čale žito za erar, v kolikor jim je bilo mogoče; naj meročajni krogi izposlujejo od namestništva že baje obljubljeno izjavo, da se žita več ne bo rekviriralo. 2. Naše gospodarstvo je vsled pobrane živine skrajno ogroženo. Umetnega gnojila ni dobiti, domačega pa ni. Poslanci se naprosijo, da naj vse svoje moči zastavijo, da se bo živina kolikor le mogoče malo odjemala.

Nikakih nadomestil za poginule vojaške konje. Vojno ministrstvo je odredilo, da se odslej naprej za izločene vojaške konje, ki jih kdo kupi po 1. avgustu t. l. na dražbi in mu potem poginejo, načeloma ne bo dajalo nikakih nadomestilnih konj, kakor je to bilo doslej v navadi. Oni, ki so upravičeni zahtevati nadomestila za poginule konje, kateri so bili licitacijskim potom kupljeni pred 1. avgustom t. l., jih bodo seveda prejeli.

Hlevi so prazni. Leta 1915, torej v drugem letu vojne, so našli na Kranjskem 27.153 konj, potem 226.977 glav goveje živine in 177.300 prašičev; na Štajerskem je bilo 62.403 konj, 683.443 glav goveje živine in 836.520 prašičev; na Koroškem je pa bilo 30.020 konj, 222.383 glav goveje živine in 185.595 prašičev. Danes pa so kmetijski hlevi skoraj prazni! Kdo bo prihodnje jesen oral — Bog ve! Čas se tako vrtil, da bodo zopet ljudje vlekli pljug in brano. Ponekod se je to že letos lahko videlo.

Olivno olje pridelujejo v Avstriji zgolj jugoslovanske dežele. Leta 1914 se ga je pridelalo v Avstriji 46.318 meterskih stotov. Lansko leto se ga radi suše ni pridelalo veliko. Ponekod v Istri ga je kmet pridelal le 5 do 6 litrov, med tem ko ga je normalno 30 litrov. Zato je olivno olje letos tako drago; za 1 liter se zahteva že 100 K. V mirnih časih je bil leta najvažnejši pridelok našega primorskega kmeta skoraj zastoj.

Vihar porušil mesto. V noči na 22. avgusta je grozen vihar, takozvani tornado, porušil in razdal mesto Tyler v Severni Ameriki. Mesto je porušeno do tal. Ob življenje je prišlo okrog 100 oseb. Vihar je prevrgel vlak, pri čemer je bilo usmrčenih in ranjenih mnogo oseb.

Na Češkem 400 oseb lakote umrlo. Na Češkem je po poročilu lista „Prager Tagblatt“ umrlo v prvi polovici tega leta 400 oseb vsled lakote.

Dopisi.

Maribor. Večja svota denarja je bila najdena pred nekaj dnevi v Mariboru od kolodvora proti Leitersbergu. Dobiti jo je pri g. Matiju Kržina, Sv. Boltenk, pošta Ptujška gora pri Ptuj.

Sv. Križ nad Mariborom. Dne 22. avgusta je umrl tukajšnji posestnik Miha Mandl v starosti 64 let. Rajni je bil vedno zavečen Slovenec in veren katolik. N. v m. p. l.

Št. Ilj. v Slov. gor. Včerajšnja slavnost v Slov. Domu je kljub slabemu vremenu dobro izpadla. Obiskali so nas tudi prijatelji iz Maribora v večjem številu.

Ruše. Tudi naša župnija je dala več vojakov junakov naši hrabri avstrijski armadi. Na oltar domovini je položil svoje mlado življenje nadebudni mladenič Vincenc Kosmač. Služil je pri polku 26. Umrl je za domovino v čast očetnjave junake smrti dne 14. t. m. v deželni bolnišnici, pokopan dne 16. t. m. na osrednje pokopališče v Gradcu. Pred svojo smrtjo je napisal svoji materi dolgo slovo. N. v m. p.!

Hoče. Dne 25. julija je bil pokopan v Inomestu tukajšnji rojak desetnik 87. pešpolka Mih. Debelak, star 27 let. Rajni je bil vzoren sin in hraber junak, ki se je bojeval skozi štiri leta za cesarja in domovino in bil dvakrat ranjen. Bodi mu blag spomin!

Hoče. Dne 21. t. m. je bila pokopana najstarejša faranka Ana Radonovič v starosti 95 let. Naj v miru počiva!

Sv. Lovrene nad Mariborom. Dne 1. septembra, t. j. na angeljsko nedeljo, ob štirih popoldne ima tukajšnja podružnica Slovenske Straže svoj občni zbor v gostilni g. Jakoba Ozvald (Sumej) v spodnjem trgu. Pridite!

Ribnica na Pohorju. V soboto, dne 24. t. m. je umrl g. Ivan Zapečnik, župan in veleposestnik. Rajni je bil zaveden mož in spoštovan daleč na okrog. Pogreb jutri, torek ob 1/2 10. uri. Svetila blagemu pokojniku večna luč! Ostalim naše sožalje!

Sv. Barbara v Slov. gor. Umrl je dne 15. t. m. še komaj 24 let star priden mladenič Fran Žizek, edini sin, doma pri svoji materi dovi. Komaj se je vrnil bolehen iz ruskega vjetništva, smo ga že na veliko žalost matere in vseh, ki smo ga poznali, dne 17. t. m. položili v prerani grob. Domači dobro izvežbani pevci in pevke so mu zapeli pod vodstvom g. organista Kristlina pred hišo žalostinko »Blagor mu«, v cerkvi moški zbor »Mrtvaški zvon«, na pokopališču pa žalostinko »Nad zvezdami.« V miru počivaj, dragi Franček! Bodi ti domača slovenska zemlja lahka!

Sv. Benedikt v Slov. gor. Naše delavce bralno društvo bo prineslo v svoje izobraževalno delo zopet nekoliko spremembe. Velike priprave se vršijo za prireditve v nedeljo, dne 1. septembra. Vprizorih se bodo igrali: »Svoje glavna Minka« in »Kovačev študent.« Vrši se šaljivi srečolov, nastopita pevski in tamburaški zbor. Presta zabava v gostilni Škrlec — začetek popoldne po večernicah. Vstopnina: sedeži po 3 K, stojišča po 1 K. Prav pristržno vabimo sosedje in domačine. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

Breg pri Ptuj. V petek, dne 16. avgusta, po 10 uri zvečer je prišel v spremstvu še nekega drugega gospoda nadporočnik Smolak od ptujkega pionirskega bataljona, v civilu geometer v Ptuj, v gostilno Ignacija Emeršiča na Bregu pri Ptuj, ter zahteval vina. Gostilničar Emeršič je nadporočniku v dostojni obliki povedal, da vsled policijske ure ne sme več gostom dajati vina, kar je pa nadporočnik raztogotilo tako, da je začel s silo zahtevati vina, pri čemer je grdo zmerjal gostilničarja, ter ga imenoval jugoslovanskega izdajalca in je izustil še več drugih grdih psov. Ko sta oba gosta izpila vino, je nadporočnik Smolak potegnil bajonet in zabodel gostilničarja v čeljust in v vrat. Z drugim zamahom je še pa hotel zabosti gostilničarjevo ženo(!), toda ta je hitro odskočila in se umaknila pred zabodljajem g. častnika. Zabodeni gostilničar Emeršič je dobil težko poškodbo, nadporočnik Smolak se je pa vojaški oblasti javil sam mega sebe.

Ptuj. Ptujski magistrat nakupuje po svojih organih vtihotapljeni hrvatski fižol. Da mu pri tem baje »prehvaležnem poslu« poleg izdatne naklonjenosti »višjih« ne manjka prilike do skrajnega odiranja, je stvar, ki začne presegati meje desedanje prizanesljivosti. Zanimalo bi javnost izvedeti, ali se c. kr. namestništvu zdi primerno, da javni mestni urad kupčuje s fižolom in odjeda s tem kruh drugim, ali je informiran o govoricah, da zasluzi ogromne zneske do 15.000 K pri 1 vagonu znašajoče dobičke in ali v takem poslovanju ne vidi navijanja cen?

Sv. Anton v Slov. gor. Naš rojak Anton Dezak je bil odlikovan s srebrno hrabrostno kolajno 1. vrste. Prej pa je bil že odlikovan s Karlovim četnim križcem. Srebrno kolajno si je zaslužil dne 15. junija t. l. Odlikovanec je zaveden Slovenec in naročnik »Straže« in »Slov. Gospodarja.« Doma je iz Stanca imec.

Sv. Trojica v Slov. gor. Umrl je Jakob Mulec, posestnik na Oseku. Pred par leti je padel na bojnem polju edini njegov sin Lovro. Nesrečna vojna in smrt sina-edince je prehujo uplivala na vrlega moža in ga uničila. — Dne 2. t. m. je bil z vsemi častmi pokopan g. Konrad Golob, župan, posestnik in gostilničar v Senarski. — Dne 6. t. m. je pogorelo gospodarsko poslopje Feliksa Ploj na Oseku. Zažgal je

neki dezertar, ki se je dalje časa skrival pred žandarmerijo, ki ga je zasledovala.

Sv. Lenart v Slov. gor. Dne 1. t. m. smo prejeli vrlo mater Marijo Carl, posestnico v Lormarju, k večnemu počitku. Zapušča dva sina na borišču in tri hčerke doma. Bila je vedno zvesta naročnica našega lista in tudi otroke je vzgojila v njegovem duhu pridne in dobre. Vse tri hčerke so pod varstvom Marijine družbe. Daj Bog blagi materi uživati v plačilo nebeško veselje!

Zbigovec pri Radgoni. Tukajšnji gostilničar in župan g. Puhar je ustavil začasno svoj gostilniški obrat. Tako naj bi napravil vsakokrat ob delitvi podpore, potem bi marsikateri ohranili si svojo zdravo pamet.

Slivnica pri Mariboru. Znani tržaški violinist-solist Nini Merku nam je podal na praznik Marijinega vnebohoda pri obeh sv. mašah z globokim muzikalnim pojmovanjem dva komada na goslih in sicer: Campra: »Largo« na četrti struni ter Francis Thome: »Andante religioso.« Prva je stara italijanska skladba iz 17. stoletja, druga je novejša. Skladbi sicer ne nudita umetniku prilike, da bi pokazal vso svojo tehniko, a tukaj sta se vzeli, ker se v naglici ni moglo dobiti boljših za cerkev primernih skladb. Merku pa je znal vdahnuti v nje pravega duha, tako da sta nudili umetniško uživanje in sta ogrevali srce. Pri »Andante religioso« je bilo precej slišati, da so orgle razglašene. Merku je gojenec tržaškega liceja: »Prof. Arturo Vram« ki je ena izmed najboljših modernih šol v Evropi, katera je dala muzikalnemu svetu več svetovnoznanih umetnikov, kakor: Heuberger, Barison itd. Upamo, da bo tudi ta mladi Slovenec dosegel popolnost imenovanih in delal narodu čast!

Konjice. Dne 22. t. m. je umrla tukajšnja gostilničarka Katarina Vrtnik v 51. letu svoje starosti. — Dolgotrajno deževje je našim vinogradom zelo škodovalo in tudi krompir močno gnije.

Celje. 18. avgust ostane vsem, ki smo se udeležili slavnosti Slov. kat. izobraževalnega društva v Narodnem domu, v nepozabnem spominu. Velika dvorana z galerijo je bila nabito polna. Zašumelo je po dvorani, ko se je dvignil zastor. Nastopil je mešan pevski zbor, dekleta, povečini sama okoliška kmetska dekleta v pestrih narodnih nošah. Nikdo ni pričakoval tolike pevске dovršenosti. Navdušeno odobravanje in ploskanje je sledilo vsaki pesmi. Vihar navdušenja je izzvala pesem »Na dan!«, ki jo je ob koncu zapel moški zbor pevskega društva. Živahno je pozdravilo občinstvo vlč. g. prof. dr. Hohnjeca iz Maribora ter je z napeto pozornostjo sledilo njegovemu vspodbujajočemu krasnemu govoru. Tudi igralci so svoje nalogo izborna rešili in so zato tudi želi navdušeno odobravanje. Iznenađil nas je še pa posebno vse nastop šentpeterske godbe. Vse je občudovalo te majhne fantke, ki so pod izbornim vodstvom č. g. dr. Jančiča vrlo dobro proizvajali težke koncertne komade. Prosta zabava se je razvila v pravečo naravno slavo, kakoršnega celjski Narodni dom že dolgo ni videl. Pristržna zahvala vsem, ki so pripomogli, da se je vsa slavnost izvršila tako veličastno. Hvala posebno zavednim in požrtvovalnim okoliškim dekletom, ki so se veliko trudile z nabiranjem in prodajanjem dobičkov za srečolov in šopkov. Zahvala tudi gospodčinam in gospodom celjskega pevskega društva, ki so tako radevolje sodelovali. Najbolj bodo pa gotovo vsem hvaležni slovenski invalidi 87. pešpolka in stradajoča jugoslovanska deca. — Da se je mogla

dobrodela slavnost vršiti v tako velikem obsegu in tako veličastno, je pred vsem zasluga slavne Posojilnice, ki je dala radevolje na razpolago veliko dvorano Narodnega doma. Slovensko katoliško izobraževalno društvo se tem potom najiskrenejše zahvaljuje slavni Posojilnici za to prijazno uslugo.

Celje. Na vrtu gostilne »pri Grenadirju« na Polulah se vrši v nedeljo, dne 1. septembra, ljudska veselica, ki jo priredi podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda za Breg in okolico. Sodeluje celjske Pevsko društvo in železničarska godba iz Zidanega mosta. Začetek ob treh popoldne. Vstopnina K 1.40. Čisti dobiček je namenjen za šolsko družbo sv. Cirila in Metoda in za invalide 87. pešpolka.

Sv. Jožef nad Celjem. Angeljska nedelja, dne 1. septembra se bo slovesno obhajala pri Sv. Jožetu nad Celjem. Ob desetih bo opravilo v cerkvi in zunaj cerkve, ako bo veliko ljudi.

Laško. Potres je bil tu dne 16. julija proti 2. uri popoldne in dne 13. avgusta proti 10. uri zvečer. Obakrat se je zemlja močno zibala, odpačal je stenski omet, druge škode pa ni bilo. Ker časniki o teh dveh potresih od drugod ne poročajo, zato sta bila gotovo krajevno omejena.

Prevorje. Tudi v našem, do sedaj malokateremu znanem, od sveta ločenem kraju se najde ljudi, navdušenih za jugoslovansko idejo. Poleg žen in deklet s 169 podpisov se je tudi občina izjavila za jugoslovansko majniško deklaracijo. Skazali so pa tudi svojo narodno zavednost s svojimi prispevki v znesku K 166, katerega so polovico nakazali za Družbo sv. Cirila in Metoda, polovico pa gladni slovenski, srbski in hrvatski deci. Vidi se, da tudi Prevorjani radi kaj store za dobro stvar. Živeli posnemovalci!

Dol pri Hrastniku. V nedeljo, dne 1. septembra t. l., popoldne ob treh, priredi Slovensko katoliško izobraževalno društvo s sodelovanjem trboveljskih Orlov v prostorih Posojilnice na Dolu spevoigro »Kovačev študent« in tombolo s krasnimi dobitki v prid potrebnemu Društvenemu domu na Dolu. Vabimo k obilni udeležbi domačine in sosedje!

Leitersberg-Krčevine. Gospod Berničnik, nemški nadučitelj, je v skrbeh za svojo šolo. Morda se mu zdi, da je tudi nad njo že stegnil svojo šapo — jugoslovanski zmaji. Zato z vso silo zahteva, vsi vsi starši pošljejo k njemu v šolo svoje otroke. Zanimivo je, kako ta gospod pri tem postopa. Oni dan je bil v neki hiši, ki ima že nekaj otrok pri njem v šoli. Ta stranka je trdo slovenska in otroci so le vsled nasilja v nemških razredih. Dosedaj še ni nobeden od teh prijadral preko drugega razreda, čeprav so že daleč v svojih šolskih letih. Pri vsem tem še niso prišli v znanju tako daleč, da bi mogli vsaj sv. zakramente prejeti, čeprav nikakor niso zabiti. Da pa nimajo veselja do take prisilne šole, je kaj umljivo. Mati je tudi zelo nevoljna vsled zaostajanja otrok. Sedaj pride zopet en otrok v šolo. Mati ga na vso moč želi dati v slovensko šolo, toda preprosta ženica misli, da o tem nima odločevati ona, temuč g. Berničnik. Ko je prišel ta gospod v hišo, je mati za božjo voljo prosila: naj ga zapiše v slovensko šolo. Toda oblastni gospod je odločil: »Nein, Mutter, wo die Buben sind, soll auch das Madel sein;« (Ne, mati, kjer so dečki, naj to še tudi deklica!) Mati je obupana potožila svoje gorje na pristojnem mestu, kjer so jo tudi poučili, kaj naj stori. Gospod Berničnik bo seveda trdil, da je to nesramno vmešavanje »nepoklicanih elementov«, ki hočejo — razdirati dobro sporazumljenje med Nemci in Slovenci ...

Potrni od neizrečne bolesti naznanjamo, da je naš nadvse ljubljeni, predobri soprog in oče, gospod

Ivan Zapečnik,

veleposestnik in župan

po hudi bolezni, ki jo je prenašal Bogu vdano, previden s svetimi zakramenti, dne 24. avgusta v 66. letu svoje starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb se vrši v torek, dne 27. avgusta 1918 ob 1/2 10. uri od hiše žalosti.

Ribnica na Pohorju, dne 24. avgusta 1918.

Amalija Zapečnik, soproga.

Ivan, adjunkt juž. žel., Josip, sina. Pepca, hčerka.

Lujza, roj. Pivčeva, sinaha. Vanja, vnuk.